

II. ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

1. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ

1.2. Ο ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Αναπτύσσεται στην ηπειρωτική Ελλάδα κατά την ύστερη εποχή του χαλκού (1600-1100 π. Χ.) και ονομάστηκε συμβατικά Μυκηναϊκός από το όνομα του σπουδαιότερου κέντρου της εποχής, που ήταν κατά τον Όμηρο η «ευρύαγυια και πολύχρυσος Μυκήνη». Θεωρείται η ελληνική πρωτο-ιστορία.

- Ο μυκηναϊκός πολιτισμός ήταν δημιούργημα πολλών ελληνικών φυλών (Δαναοί, Αχαιοί, Ίωνες, Αργείοι κ.α.) που δέχτηκαν επιρροές από άλλους αιγαιακούς πολιτισμούς (κυρίως από τον Μινωικό).
- Εξαπλώθηκαν στον αιγαιακό χώρο (νησιά και Κρήτη), στις ακτές της Μ. Ασίας και στην περίοδο της ακμής τους στην Κύπρο και τις ανατολικές ακτές της Μεσογείου.
- Σπουδαιότερα κέντρα: Αργολίδα (Μυκήνες, Άργος, Τίρυνθα), Λακωνία (Αμύκλες), Μεσσηνία (Πύλος), Βοιωτία (Ορχομενός, Θήβα, Γλας), Αττική (Αθήνα, Ελευσίνα, Μαραθώνα), Θεσσαλία (Ιωλκός).
- Οι εγκαταστάσεις τους συνήθως ήταν ανάκτορο και ισχυρή οχύρωση σε θέσεις επιλεγμένες ώστε να εποπτεύουν μεγάλες σε έκταση περιοχές.

Οι πηγές.

- Ως τον 19ο

αι. τα Ομηρικά έπη ήταν η μόνη πηγή. Οι ερευνητές πίστευαν ότι ήταν αποκνήματα της φαντασίας του Ομήρου

- Το 1876 ο Ερρίκος Σλήμαν έκανε την πρώτη ανασκαφή στις Μυκήνες και από τότε ακολούθησε πληθώρα σχετικών αρχαιολογικών ανακαλύψεων.
- Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής β' από τους Βέντρις και Τσάντγουϊκ το 1952 προσέφερε επίσης πολλές πολύτιμες πληροφορίες από τις πινακίδες της Πύλου, της Κνωσσού, των Μυκηνών και της Θήβας. Είναι μια συλλαβική γραφή που αποδίδει μια πρώιμη μορφή της ελληνικής γλώσσας και ονόματα θεών και ανθρώπων γνωστών

σε εμάς από τα Ομηρικά έπη. Το περιεχόμενό τους είναι κυρίως λογιστικό (όχι συνεχές κείμενο).

ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (II)

Οικονομική, κοινωνική και πολιτική οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου

- Οικονομικές σχέσεις βασισμένες στο εμπόριο. Μετά το 1500 π. Χ. η ανάπτυξη είναι έντονη, αρχίζει η έξοδος στο Αιγαίο και υπάρχει έντονη οικοδομική δραστηριότητα σε μνημειώδη κτίσματα (μέγαρα σε οχυρωμένες ακροπόλεις).
- Επίκεντρο οικονομικής δραστηριότητας : το μέγαρο.
- Ασχολίες των υπηκόων: γεωργοί, κτηνοτρόφοι, τεχνίτες (κεραμουργοί, χρυσοχόοι, χαλκουργοί, ξυλουργοί, ναυπηγοί, αρωματοποιοί, γιατροί κλπ), έμποροι και ναυτικοί.
- Ο ηγεμόνας διαχειρίζεται τον πλούτο της περιοχής. Είναι πολιτικός και στρατιωτικός αρχηγός, έχει εξουσία δικαστική και θρησκευτική, αλλά δεν υπάρχει θεοκρατική οργάνωση ούτε ισχυρό ιερατείο.

Άναξ (ηγεμόνας): διαχειρίζεται τον πλούτο της περιοχής πολιτικός και στρατιωτικός αρχηγός, δικαστική και θρησκευτική εξουσία (όχι θεοποίηση)

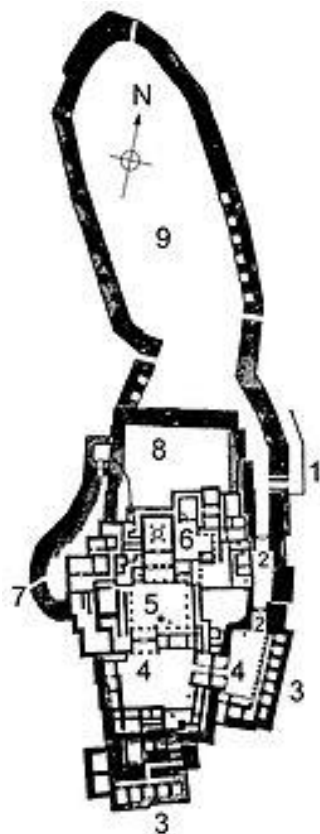
Αξιωματούχοι (ιερείς και επαγγελματίες στρατιωτικοί)

Απλοί πολίτες (γεωργοί, κτηνοτρόφοι, τεχνίτες, έμποροι, ναυτικοί)

Δούλοι (υπηρετούν τον άνακτα, τους αξιωματούχους, τους ιερείς και τον απλό λαό)

- Σύμφωνα με τις πινακίδες της Πύλου ανώτατος άρχοντας ήταν ο άνακτας (wa-na-ka), υποτελείς του ήταν οι τοπικοί άρχοντες, διοικητές περιφερειών: λααγέτας (rawa-ke-ta), από το λαός+ηγούμαι. Στην τάξη των ευγενών αναφέρονται οι επέτες (e-ge-ta), από το έπομαι = ακολουθώ. Σημαντικός τίτλος στην περιφερειακή διοίκηση ήταν και αυτός του τελεστή (te-re-ta), ενώ στους Μυκηναίους λιγότερο τιμητικός ήταν ο τίτλος βασιλεύς (qa-si-re-u), που σημαίνει απλά τον επικεφαλής ομάδα, ο οποίος όμως αναβαθμίζεται κατά τα Ομηρικά χρόνια και δηλώνει πια τον ανώτατο άρχοντα.
- Παρά τα κοινά χαρακτηριστικά των επί μέρους περιοχών φαίνεται ότι δεν υπήρξε

ενιαίο μυκηναϊκό κράτος, αλλά 4-5 μεγαλύτερα και άλλα τόσα μικρότερα ομοσπονδιακά κράτη. Ίσως τα κράτη αυτά να ήταν φόρου υποτελή στις Μυκήνες.

Κάτοψη μυκηναϊκού μεγάρου

Μυκηναϊκή κοινωνική διαστρωμάτωση:

αυστηρά ιεραρχημένη κοινωνία

